8
Stemming Initiatiefvoorstel Klimaatwet

Aan de orde is **de stemming** in verband met het **Voorstel van wet van de leden Klaver, Asscher, Beckerman, Jetten, Dik-Faber, Yesilgöz-Zegerius, Agnes Mulder en Geleijnse houdende een kader voor het ontwikkelen van beleid gericht op onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de Nederlandse emissies van broeikasgassen teneinde wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken (Klimaatwet) (34534)**.

(Zie vergadering van 21 mei 2019.)

De **voorzitter**:
Dan zijn nu aan de orde de stemmingen. Ik had de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, die namens de regering aanwezig is bij de stemmingen, reeds welkom geheten. Ik heet verder welkom de initiatiefnemers van de Klimaatwet: de heer Klaver, mevrouw Dik-Faber, mevrouw Mulder, de heer Jetten en de heer Geleijnse. Heb ik nu iedereen gehad? Nee. Wie mis ik nog? Ja, én de heer Asscher en mevrouw Beckerman. Mevrouw Yeşilgöz-Zegerius is er niet. Kijk, er staat hier een kleine notitie: de heer Asscher, mevrouw Beckerman en mevrouw Yeşilgöz-Zegerius zijn misschien bij de stemmingen aanwezig. Ik ben blij dat u, meneer Asscher, en u, mevrouw Beckerman, erbij bent. Dit is toch een spannend moment. Het lijkt wel of dit Algemene Politieke Beschouwingen zijn met zo'n zaal vol achter de ministerstafel! Ik heet natuurlijk ook de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid welkom bij de stemmingen, voordat u denkt: gaat ze dat ook nog vergeten? Maar nee, dat is niet het geval. U bent erbij, maar de initiatiefnemers hebben voorrang.

We gaan eerst stemmen over het initiatiefwetsvoorstel en daarna hebben we nog vele stemmingen. Als u de aandrang voelt om te vertrekken nadat er over uw wetsvoorstel is gestemd, heeft u mijn zegen.

Dan gaan we stemmen over het initiatiefwetsvoorstel 34534, Voorstel van wet van de leden Klaver, Asscher, Beckerman, Jetten, Dik-Faber, Yeşilgöz-Zegerius, Agnes Mulder en Geleijnse houdende een kader voor het ontwikkelen van beleid gericht op onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de Nederlandse emissies van broeikasgassen teneinde wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken, oftewel de Klimaatwet.

Hebben alle leden de presentielijst getekend? Dat is kennelijk het geval. Wenst een van de leden een stemverklaring af te leggen? Meneer Reuten.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

☐

De heer **Reuten** (SP):
Voorzitter. De SP-fractie stemt in met de doelstellingen van het wetsvoorstel, ook al prefereren wij stringentere. Betreffende het klimaatplan heeft het veruit onze voorkeur dit te doen vaststellen door regering en parlement gezamenlijk. De toezegging van de initiatiefnemers om de borging van de betrokkenheid van de Kamers na één jaar met de Kamers te evalueren, zien wij als een handreiking die ons tot algemene instemming brengt. Niettemin houden wij ernstige zorgen op dit essentiële punt. De betreffende motie onder nummer 34534, letter I, stellen wij voor aan te houden tot na die evaluatie.

De **voorzitter**:
Op verzoek van de heer Reuten stel ik voor zijn motie (34534, letter I) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Reuten. Meneer Nagel.

☐

De heer **Nagel** (50PLUS):
De Eerste Kamerfractie van 50PLUS heeft grote twijfels of nu al per wet vastgelegd kan worden wat de situatie in 2050 zal moeten zijn. Er zullen nog veel uitspraken van de kiezers volgen in die tussentijd en komende regeringen kunnen deze wet op basis van gewijzigde gegevens opnieuw bijstellen. Voor 50PLUS zal daarbij het draagvlak bij de inwoners van Nederland en de betaalbaarheid voor iedereen doorslaggevend zijn. Alles afwegend zal 50PLUS, die die ideologische doelstelling niet alleen onderschrijft voor de huidige generatie, maar juist ook voor de kinderen, kleinkinderen en volgende generaties, als medeondertekenaar voor het wetsvoorstel stemmen.

De door ons ingediende motie is door de minister ontraden. Wij hebben naar aanleiding daarvan om commentaar van deskundigen gevraagd. Dat geeft ons voldoende grond om te zeggen dat wij daar verder debat over willen voeren. Gelet de overvolle agenda vandaag hebben wij de realiteitszin om dat nu niet voor te stellen. Deswege willen wij de motie aanhouden, maar met de toezegging aan de hele Kamer dat we gewis daarop binnenkort zullen terugkomen.

De **voorzitter**:
Op verzoek van de heer Nagel stel ik voor zijn motie (34534, letter H) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Nagel. Mevrouw Klip.

☐

Mevrouw **Klip-Martin** (VVD):
Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het is geen geheim dat de leden van de VVD-fractie hebben geworsteld met dit wetsvoorstel. Het gaat om een wet met één hoofddoel, die befaamde 95%. Een wet zonder de mogelijkheid van juridische afrekenbaarheid, zonder financiële kaders of afspraken over maatschappelijke participatie en draagvlak. Kortom, een proceswet die beoogt gecontroleerde voortgang te borgen.

De initiatiefnemers hebben ons kennis laten maken met hun gedeelde passie voor dit wetsvoorstel. Met name de minister heeft ons overtuigd van de kansen die deze wet biedt en van het adagium van de regering voor het vervolg: het redelijke midden. Hierbij spelen parlementaire betrokkenheid bij het vaststellen van het klimaatplan, de betaalbaarheid van de nadere voorstellen en de daarbij behorende evenwichtige verdeling van de lasten en de economische kansen voor Nederland kennisland een grote rol. Alle drie zijn dit belangrijke punten voor de leden van de VVD-fractie. Alle noodzakelijke en nog te ontwikkelen wetgeving komt sowieso ter tafel van beide Kamers der Staten-Generaal.

Mevrouw de voorzitter, de leden van mijn fractie zullen voor het wetsvoorstel stemmen.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Klip. Ik geef het woord aan de heer Ester.

☐

De heer **Ester** (ChristenUnie):
Dank u, voorzitter. Deze Klimaatwet markeert een belangrijk moment in de strijd tegen klimaatverandering. Nederland verankert de internationaal overeengekomen reductiedoelstellingen en we borgen daarmee ook het langetermijndenken en in het klimaatbeleid. De ChristenUnie-fractie is blij met de consensus daarover in de Eerste Kamer. De consensus over concrete maatregelen zal veel minder zijn, maar wij zien uit naar het debat daarover. Rentmeesterschap, redelijkheid en rechtvaardigheid zijn daarbij onze uitgangspunten.

Het debat vorige week was intensief en veelomvattend. Het feit dat de Klimaatwet werd ingediend door de nieuwe generatie van in meerderheid jonge Nederlandse politici vonden wij inspirerend en hoopgevend voor de toekomst. De ChristenUnie-fractie steunt de Klimaatwet volmondig.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Ester.

Meneer Pijlman.

☐

De heer **Pijlman** (D66):
Dank, voorzitter. Dit voorstel, gedragen door bijna de hele Kamer, overstijgt de partijpolitiek. Dat vinden wij het grootste belang. Bovendien bindt het ons allemaal aan een effectief klimaatbeleid. Met grote complimenten aan de initiatiefnemers stemt de D66-fractie van harte in met dit voorstel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Pijlman.

Meneer Atsma.

☐

De heer **Atsma** (CDA):
Mevrouw de voorzitter. De CDA-fractie heeft eerder ja gezegd tegen het akkoord van Parijs. De Klimaatwet, waarover we nu gaan stemmen, heeft veel vragen opgeroepen. Wij hebben lang stilgestaan bij nut en noodzaak, en bij haalbaarheid en betaalbaarheid. Uiteindelijk hebben we hier met de initiatiefnemers en met de minister vorige week lang over gesproken. Initiatiefnemers hebben nog eens benadrukt dat het om een kale wet gaat, die op zich naar de toekomst toe wat hun betreft techniekneutraal wordt ingevuld: niets wordt uitgesloten, zelfs kernenergie niet.

Mevrouw de voorzitter. Nadrukkelijk is gewezen op de stip op de horizon, namelijk het jaar 2050. Daar moet naartoe gewerkt worden. Wij hebben aangegeven dat draagvlak cruciaal is. Over dat draagvlak is overigens ook door de initiatiefnemers en door de minister benadrukt dat dat van groot belang is. In dat kader heeft de minister gezegd dat de betaalbaarheid van datgene wat wordt geambieerd met een bijdrage van 0,5% van het bbp zou moeten kunnen worden gerealiseerd.

Daarnaast, en dat was een van onze kernpunten, vroegen wij een grote parlementaire betrokkenheid bij de vervolgstappen. Dat is zowel door de minister als door de initiatiefnemers volmondig toegezegd.

Voorzitter. Alles afwegende zegt de CDA-fractie ja tegen dit voorstel.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Atsma.

Mevrouw Teunissen.

☐

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):
Voorzitter. Er ligt een wereldwijde opdracht om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C. Dat stond de Partij voor de Dieren voor ogen toen we in 2015 om een klimaatwet vroegen in de Tweede Kamer: een klimaatwet met tussentijdse, bindende, extern afdwingbare reductieverplichtingen. Het voorliggende voorstel is een compromis dat niet regelt wat nodig is, maar alleen wat met een brede meerderheid haalbaar is. Essentiele onderdelen uit het Parijsakkoord zijn afgezwakt of genegeerd, zoals de extra inspanning die rijke landen ten opzichte van armere landen moeten leveren. Daarom kan deze Klimaatwet niet op de steun van de Partij voor de Dieren rekenen. Wij zien uit naar de Klimaatwet 1.5, met echte daadkrachtige maatregelen om de temperatuurstijging van de aarde tot maximaal 1,5°C te beperken. Zie onze stem tegen als een aanmoediging.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Teunissen.

Meneer Binnema.

De heer **Binnema** (GroenLinks):
Dank u wel, voorzitter. Nu de behoefte aan stemverklaringen zo groot blijkt, wilde ik niet achterblijven.

Ik heb een deel van de collega's, en zeker ook de initiatiefnemers, vorige week in spanning achtergelaten, door aan te kondigen dat ik zeer waarschijnlijk mijn fractie positief zou adviseren over dit wetsvoorstel. Dat leverde twee soorten reacties op. Enerzijds: "Hij blijkt geestig te zijn". Ik had zo'n serieus imago, dus dat is dan enigszins doorbroken. Anderzijds: "U meent dat toch niet echt?" Nee, dat meende ik niet echt.

Wij zijn heel blij met de stappen die gezet worden hier en dat het doel voor 2050 met deze wet op een hele mooie manier wordt vastgelegd. Ik vond het ook een mooie gelegenheid om vanaf deze plek de initiatiefnemers op een rijtje te kunnen zien en daarmee ook te zien hoe breed het draagvlak politiek is. Dat behouden, is denk ik de grote uitdaging voor de komende periode, maar zeker ook om de maatschappelijke discussie die over dit onderwerp gevoerd moet worden nu in volle hevigheid te laten losbarsten.

Wij stemmen graag met dit historische moment in.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Binnema.

Mevrouw Duthler.

Mevrouw **Duthler** (Fractie Duthler):
Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Hoewel het wetsvoorstel vanuit rechtsstatelijk en democratisch oogpunt geen schoonheidsprijs verdient — het is en blijft een kaderwet, en het parlement krijgt een beperkte rol — onderschrijft mijn fractie de noodzaak en de urgentie van het vastleggen en vaststellen van de klimaatdoelstellingen, en zo invulling te geven aan de overeenkomst van Parijs van 12 december 2015. Om deze reden zal mijn fractie zeer van harte het wetsvoorstel steunen.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Duthler.

Meneer Ten Hoeve.

De heer **Ten Hoeve** (OSF):
Voorzitter. Ik voel met de heer Binnema dat als iedereen een stemverklaring geeft, ik mij daar dan beslist niet aan wil onttrekken. En terecht, want het gaat om een heel belangrijk wetsvoorstel. Ik heb er vorige week ook geen enkel misverstand over laten bestaan dat ik er zeer tevreden en blij mee ben. Ik ben blij, omdat het het pad wijst waarlangs de Nederlandse politiek maatregelen moet gaan nemen. En ik ben vooral ook blij omdat het gedragen wordt door een zó brede coalitie van politieke partijen dat aan het hele Nederlandse volk aangetoond kan worden dat dit voor de politiek belangrijk is.

De **voorzitter**:
En u gaat voorstemmen.

De heer **Ten Hoeve** (OSF):
En ik ga voorstemmen, ja!

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Ten Hoeve.

Mevrouw Fiers.

Mevrouw **Fiers** (PvdA):
Voorzitter. Als iedereen iets gaat zeggen, dan kan ik natuurlijk niet achterblijven. En het gaat vandaag ook ergens over. Er wordt een stip op de horizon gezet, en zoals in het debat vorige week ook al bleek, waardering voor velen omdat het over de coalitie en oppositie heengaat en over meerdere kabinetsperiodes. Maar dat schept wel een verantwoordelijkheid voor ons allemaal, in de Tweede Kamer en in de Eerste Kamer.

De PvdA-fractie zal alle voorstellen die in het kader van de Klimaatwet de komende jaren op ons afkomen, beoordelen op een eerlijke verdeling van de kosten van die maatregelen.

En ook ik heb mijn fractie geadviseerd om voor deze wet te stemmen.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Fiers.

Ik kijk nog even rond. Zijn er nog meer leden die een stemverklaring wensen af te leggen? Dat is niet het geval. Wij stemmen bij zitten en opstaan.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**:
Ik constateer dat de leden van de fracties van de ChristenUnie, de VVD, de PvdA, het CDA, GroenLinks, 50PLUS, de OSF, de SP, D66 en Fractie Duthler voor dit wetsvoorstel hebben gestemd en de leden van de fracties van de SGP, de PvdD en de PVV ertegen, zodat het is aangenomen.

Er worden geen stemmingen over de beide moties gehouden, want de motie-Nagel c.s. (34534, letter H) is aangehouden, en de motie-Reuten c.s. (34534, letter I) wordt ook aangehouden.

Dan schors ik de vergadering voor een kort moment.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.